

Vláda schválila klimaticko-energetický plán. Nastíní cestu dekarbonizace české ekonomiky

18.10.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Vláda schválila návrh plánu, který nastiňuje způsob, jak česká ekonomika projde procesem dekarbonizace a plnění svých evropských klimaticko-energetických závazků do roku 2030.

Dekarbonizace povede v příštích letech k růstu spotřeby elektřiny, která nahradí jiná paliva. S tímto nárůstem dojde k výrazně větší výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a také z jádra. Důležitou součástí plánu jsou také energetické úspory, které umožní snížení energetické náročnosti české ekonomiky. Návrh bude bezprostředně odeslán Evropské komisi a zároveň bude zaslán do široké veřejné konzultace.

„Plán představuje výhled pro vývoj energetiky do roku 2030. Do té doby dojde k nárůstu spotřeby elektřiny přibližně o desetinu oproti současnosti. Na druhou stranu počítáme s výrazným poklesem spotřeby energie a se snížením výroby elektřiny z uhlí. Tyto změny by měl do velké míry vykompenzovat nárůst výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Přestaneme exportovat také hnědouhelnou elektřinu, jejíž výroba se kvůli ceně emisní povolenky přestane vyplácet,“ říká ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela s tím, že nárůst spotřeby elektřiny se dá očekávat s rozvojem elektromobility, ale také s elektrifikací průmyslu či sektoru vytápění.

„Klimaticko-energetický plán přináší vizi, která nám umožní naplnit cíl dekarbonizace české ekonomiky. Za Ministerstvo životního prostředí bych rád vyzdvihnul dvě věci – důraz na rozvoj obnovitelných zdrojů energie a energetické úspory. To jsou sektory, ve kterých opravdu musíme přidat. Máme úspěšné programy podporující úspory energie i instalaci obnovitelných zdrojů, ale přesto míru kvalitních renovací budov musíme zvýšit až třikrát a stejně tak přidat i obnovitelné zdroje elektřiny i tepla,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík s tím, že cílem České republiky je směřovat k dosažení klimatické neutrality do roku 2050.

Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo životního prostředí namodelovaly několik scénářů s tím, že Vnitrostátní plán pracuje s tím, na kterém je odborná a politická shoda. Výsledný scénář (WAM3) vede k potřebě přijetí řady opatření, která umožní splnit závazky vyplývající z evropského rámce pro dekarbonizaci ekonomiky a plnění klimaticko-energetických cílů v oblasti energetiky, budov, dopravy a průmyslu. Právě tento scénář bude dále podroben diskuzi při přípravě Státní energetické koncepce a Politiky ochrany klimatu na základě připomínek z Evropské komise a z veřejné konzultace. Pro srovnání plán uvádíme i druhý scénář (WEM), kdy k dalším opatřením oproti současnosti nedojde.

Během přípravy plánu byl použit soubor nástrojů, které ke zvolenému scénáři vývoje energetiky v České republice modelují možné makroekonomické dopady – na HDP a zaměstnanost. Modelace zohledňuje potřebu zajistit stabilní dodávky energie z pohledu sítě a soubor regulací z EU balíčku Fit for 55, včetně revidovaného systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS).

S tím, jak bude elektřina nahrazovat jiná paliva (především ropu a uhlí) a bude docházet k navyšování její spotřeby, dojde v nejbližších letech k částečné potřebě jejího dovozu ze zahraničí. *„Půjde o důsledek nahrazování energetických surovin, jako je uhlí, ropa a zemní plyn, které nyní dovážíme ze zemí, které jsou méně důvěryhodné než naši nejbližší evropští spojenci, od kterých*

bychom měli v budoucnosti odebírat elektřinu. Fakticky tak dojde k posílení naší energetické bezpečnosti,” popisuje ministr Síkela a dodává: „Zákazníci se ale nemusí obávat, že by dovoz elektřiny navýšil její cenu. Modelace pro Národní klimaticko-energetický plán byla provedena ve spolupráci s odbornými zástupci provozovatele přenosové soustavy ČEPS. Modelace tak zpracovává a vyhodnocuje, kolik elektřiny je levnější dovézt ze zahraničí než vyrobit doma. Fungující evropský liberalizovaný trh tlačí cenu elektřiny dolů a její cenu určuje tedy nabídka, poptávka a náklady nejdražšího zdroje, pomocí kterého je vyrobena, než zda je vyrobena v České republice či jinde.“

Scénář WEM - With existing measures Stát nebude činit žádná další opatření

- Stát nebude činit žádná další opatření nad rámec těch přijatých před EU balíčkem Fit for 55
- Počítá se stávajícími cíli, dotačními programy, legislativou, plány na výstavbu (včetně nového jaderného zdroje v Dukovanech).
- Nepředpokládá se dovoz vodíku, protože stávající politika (bez dalších opatření) nemotivuje významný technologický pokrok v tomto segmentu.
- Pro nová lehká vozidla (osobní automobily a lehká užitková vozidla) neplatí povinnost dosáhnout 100% snížení flotilových emisí do roku 2035; odklon od uhlí není vynucen.
- Potenciál úspor energií v budovách odpovídá Základnímu scénáři Strategie renovace budov (MPO, 2020).
- Ceny emisních povolenek (“EUA”) odpovídají pro WEM doporučeným harmonizovaným centrálním trajektoriím DG Climate Action.

WAM3 - With additional measures

- Tento scénář počítá s implementací Evropské legislativy, zejména tedy klimaticko-energetického balíčku Fit for 55 a jeho cílů v oblasti snižování emisí skleníkových plynů, rozvoje obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti.
- Legislativa podpoří rozvoj nových energetických zdrojů a umožní navýšení výroby, stát podpoří výstavbu nových, zejména obnovitelných zdrojů nad rámec současných plánů.
- Modelace předpokládá, že trh bude reagovat na vývoj situace v energetice a dojde k postupné náhradě dosluhujících uhelných zdrojů.

Srovnání celkového výkonu výroby elektřiny u hlavních jednotlivých zdrojů v jednotlivých letech podle scénářů

Scénář Hlavní zdroj energie Jednotka 2022 2030 2050 WEM Jaderné GWe 4,3 4,3 4,4 WEM Solární GWe 2,1 6,0 21,0 WEM Větrná GWe 0,3 0,7 3,5 WEM Zemní plyn / Vodík GWe 2,4 3,8 3,0 WEM Uhlí GWe 9,4 5,6 2,6 WAM3 Jaderné GWe 4,3 4,3 5,9 WAM3 Solární GWe 2,1 10,1 26,1 WAM3 Větrná GWe 0,3 1,5 5,5 WAM3 Zemní plyn / Vodík GWe 2,4 3,2 4,0 WAM3 Uhlí GWe 9,4 3,0 0,0

Kromě jádra a obnovitelných zdrojů lze v nejbližších letech očekávat také navýšení výroby elektřiny a tepla ze zemního plynu. Tento stabilní a rychlý způsob výroby bude sloužit jako ideální doplněk k hůře predikovatelné výrobě z obnovitelných zdrojů energie. Do budoucna se počítá s tím, že s řízením přenosové soustavy a integrací výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů pomůže rozvoj a akumulace, vč. vodíku. Podle plánu bude ČR do konce desetiletí vodík využívat stále více v průmyslu a dopravě, v budoucnu také ve výrobě elektřiny a tepla.

„Obnovitelné zdroje v kombinaci s jádrem jsou budoucností české energetiky. Rozvoj výstavby solárních a větrných elektráren potřebujeme ale značně urychlit. Proto jsem rád, že klimaticko-energetický plán v roce 2030 počítá s tím, že podíl obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě dosáhne 30 %. Chceme využívat instalovaného výkonu 10 GWe ze slunce (nyní 2,1 GWe), a 1,5 GWe větru do roku 2030 (nyní 0,3 GWe). Celkově se tak dostaneme na pětinasobek instalovaného výkonu

jak u sluneční energie, tak u větrné. Výzvou bude snížení energetické náročnosti domácností, renovační vlna si vyžádá přes 550 mld. korun do roku 2030 a je potřeba zajistit spravedlivou podporu pro občany z výnosů z emisních povolenek,” doplnil ministr Hladík.

„Odhadujeme, že do modernizace energetiky bude potřeba do roku 2030 investovat přibližně 500 mld. korun, do průmyslu pak přes 350 mld. korun. Hlavním zdrojem podpory transformace bude Modernizační fond, který je také financován z výnosů z emisního obchodování,” dodává Síkela.

Aktualizovaný plán Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo životního prostředí připravovaly a konzultovaly v rámci Komise a Platformy pro strategie v oblasti energetiky a klimatu. Příprava tak proběhla ve spolupráci s relevantními resorty, s partnery z řad oborových svazů a asociací, s neziskovými organizacemi či se zástupci krajů a měst. MPO také uspořádalo veřejnou konzultaci plánu, díky které se do přípravy zapojila odborná i širší veřejnost. Součástí procesu bylo i detailní makroekonomické a energetické modelování v rámci projektu SEEPIA na úrovni konsorcia vedeného Centrem pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy.

Vedle Vnitrostátního plánu dále MPO a MŽP pracují na aktualizacích Politiky ochrany klimatu a Státní energetické koncepce. Tyto dokumenty konkrétněji popíší, jak namodelovaného cíle dosáhnout.

Vedle Vnitrostátního plánu dále MPO a MŽP pracují na aktualizacích Politiky ochrany klimatu a Státní energetické koncepce. Tyto dokumenty konkrétněji popíší, jak namodelovaného cíle dosáhnout.

https://www.mzp.cz/cz/news_20231018_Vlada-schvalila-klimaticko-energeticky-plan-Nastini-cestu-de-karbonizace-ceske-ekonomiky